

ADVIES

Oriëntatienota inzake de hervorming van de steunmaatregelen voor ondernemingen ter bevordering van de economische expansie

18 mei 2017

Aanvrager	Minister Didier Gosuin
Aanvraag ontvangen op	5 april 2017
Aanvraag behandeld door	Commissie Economie - Werkgelegenheid - Fiscaliteit - Financiën
Aanvraag behandeld op	21 april 2017
Advies Advies uitgebracht door de plenaire zitting op	18 mei 2017

Vooraf

De Raad werd geraadpleegd om zijn advies te formuleren over de oriëntatienota met betrekking tot de hervorming van de ordonnantie betreffende de steunmaatregelen ter bevordering van de economische expansie.

De volgende vier strategische teksten hebben een geheel van bakens uitgezet :

De Gewestelijke beleidsverklaring 2014-2019 bepaalt twee hoofdlijnen voor deze hervorming :

- De heroriëntering van deze steunmaatregelen naar ZKO's en KMO's toe (aan de hand van verhoogde investeringssubsidies, fiscale compensaties of verminderde huur) ;
- Een reeks maatregelen inzake tewerkstellingssteun aan de opvang van stagiairs en opleiding verbinden.

Doelstelling 4 van de Strategie 2025 verduidelijkt dat de evaluatie van de steun aan ondernemingen en de verschuiving hiervan naar ondersteuning van economische activiteiten met een groot jobpotentieel voor de Regering voorop zullen staan.

Het Gewestelijk Programma voor Circulaire Economie bepaalt dat de circulaire economie een prioriteit voor de herziening van de ordonnantie zal zijn.

De Small Business Act die in juni 2016 werd aangenomen, verduidelijkt de oriëntaties die met bepaalde specifieke steunmaatregelen samengaan. Tevens beoogt hij instrumenten ter ondersteuning van de ondernemingen.

Advies

1. Algemene beschouwingen

De Raad waardeert de voorafgaandelijke raadpleging van alle partijen die van dicht of van ver bij deze belangrijke beleidswerf zijn betrokken, met inbegrip van de werkgeversorganisaties en de middenstandsorganisaties, alsook de sectorale federaties die een grote en transversale kennis hebben van de noden en uitdagingen die de Brusselse ondernemingen ondervinden.

De Raad vindt het een echte uitdaging om de EXPA-steunmaatregelen beter te laten kennen, en om terzelfder tijd de begrotingsimpact te beperken, om van deze maatregelen een sterke hefboom te maken voor de economische ontwikkeling en de creatie van duurzame en kwaliteitsvolle banen op de schaal van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De Raad stelt vast dat er op heel wat vlakken aan de hand van besluiten een aantal voorwaarden zullen worden gesteld, dit om de eventuele wijzigingen ervan in de toekomst te vereenvoudigen om zo de toekomstige noden van de ondernemers zou goed mogelijk weer te geven. Bijgevolg dringt **de Raad** erop aan dat men hem zou raadplegen over elk besluit met betrekking tot de ordonnantie die zal worden aangenomen.

1.1 Algemene beginselen van de hervorming

De Raad waardeert het dat men de aan de ondernemingen voorgestelde maatregelen wil vereenvoudigen, wat ervoor zal zorgen dat deze beter zichtbaar zullen zijn en dat men deze maatregelen die in het kader van de EXPA-voorziening worden voorgesteld beter zal kunnen beheersen en begrijpen.

De Raad verheugt zich erover dat deze hervorming er ook naar streeft om de synergiën en afstemmingen tussen het gekruist beleid inzake tewerkstelling en opleiding te versterken. **De Raad** waardeert het dat men deze hervorming wil afstemmen op andere hervormingen die al werden door- en uitgevoerd.

De Raad deelt de visie en het streven van de Regering om een ambitieuze hervorming door te voeren, die de EXPA-voorziening actualiseert om er zo een instrument van te maken dat ten dienste staat van economische projecten en sectoren met een groot jobpotentieel en toegevoegde waarde voor het Gewest. Niettemin wil hij enkele aandachtspunten op bepaalde luiken van de hervorming formuleren.

1.2 Administratieve vereenvoudigingsmaatregelen

1.2.1 Digitaliseringsmaatregelen

De ordonnantie streeft ernaar om een uniek platform te creëren waarop de steunmaatregelen voor economische expansie, onderzoek en ontwikkeling en buitenlandse handel worden verenigd. **De Raad** vindt dat de creatie van dit digitaal platform in samenhang is met het gewestelijk informatica- en digitaliseringsbeleid. Hij vraagt om alle gewestelijke en gemeentelijke steunmaatregelen op termijn hierin samen te brengen. **De Raad** herhaalt zijn vraag die hij in zijn initiatiefadvies betreffende administratieve vereenvoudiging van 20 april 2017 had uitgedrukt om dit platform naar het voorbeeld van het Vlaams Gewest naar een echte « KMO-portefeuille » te zien evolueren.

Niettemin herhaalt **de Raad** dat de website 1819 al een zoekmotor met de verschillende subsidies bevat. Hij vraagt dus dat deze website als uitgangspunt kan worden gebruikt om het voormelde digitaal platform te ontwikkelen.

De Raad stelt voor om hieraan een bijkomende zoekmodule met filters toe te voegen in functie van de grootte van de onderneming, haar activiteitssector en haar locatie, om zo de leesbaarheid en verstaanbaarheid van EXPA-steunmaatregelen voor de ondernemers te vereenvoudigen.

Anderzijds stemt **de Raad** in met de toepassing van het « Only once »-beginsel, zoals hij dit in zijn initiatiefadvies betreffende administratieve vereenvoudiging van 20 april 2017¹ heeft uitgedrukt. Hij hoopt dat de creatie van het digitaal platform de uitvoering ervan kan toelaten. Tevens vraagt hij dat de informatie waarover de gemeenten beschikken, ook kan worden gedeeld.

1.2.2 Uitbetalingsmaatregelen

De Raad waardeert de maatregel inzake versnelde uitbetaling van de steun voor investeringen, en dat er is voorzien om een eerste schijf ten belope van 30% van de genomen principebeslissing uit te betalen. Tevens staat hij positief tegenover het streven van de Regering om de steun in één schijf te kunnen uitbetalen aan starters, die vaak nood hebben aan meer liquiditeiten.

De Raad staat eveneens positief tegenover het streven naar een gestructureerde samenwerking tussen het waarborgfonds en de toekenning van de EXPA-steun. Hij wijst de Regering echter op het gevaar dat de drempels van het *de minimis*-reglement zouden kunnen worden overschreden. Hij vraagt om in het voorontwerp van ordonnantie een concreet en operationeel voorstel te voorzien, dat in samenwerking met Finance.brussels werd uitgewerkt.

¹ [A-2017-020-ESR](#), Initiatiefadvies betreffende administratieve vereenvoudiging, 20 april 2017.

1.3 Transversale bepalingen

1.3.1 Overheveling van de specifieke investeringssteun op het vlak van leefmilieu en energie naar de algemene investeringssteun

De Raad wijst de Regering erop dat een overheveling van de specifieke investeringssteun op het vlak van leefmilieu naar het AGVO-stelsel² tot gevolg zou hebben dat een KMO die zou willen investeren om de energieprestaties van haar bestaande activiteit te verbeteren, dit niet meer zou kunnen doen. Hij nodigt de Regering dan ook uit om enerzijds een algemene voorziening te creëren die toegankelijk is voor alle KMO's en die aan dit gebrek binnen Leefmilieu Brussel zou tegemoetkomen, en om anderzijds deze steunmaatregelen niet over te hevelen alvorens deze nieuwe voorziening het licht ziet, om zo de lopende programma's ter begeleiding van ondernemingen niet in gevaar te brengen.

De Raad neemt akte van het voornemen van de Minister van Economie, zoals uitgedrukt tijdens vergadering van 21 april, om een oplossing te zoeken voor het feit dat grote ondernemingen op die manier geen beroep meer kunnen doen op investeringssteun voor milieu en energie. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren via op regelmatige basis georganiseerde projectoproepen die open staan voor grote ondernemingen.

1.3.2 De algemene investeringssteun

1.3.2.1 De drempel

De Raad pleit ervoor om de minimale investeringsdrempel speciaal voor micro-ondernemingen te verlagen. In de huidige staat zou deze drempel volgens **de Raad** een zeer groot deel van de Brusselse ZKO's uitsluiten.

1.3.2.2 De vermeerderingen en voorwaardelijkheid

De Raad deelt het streven naar vereenvoudiging en rationalisatie van de vermeerderingen, die de voorzieningen leesbaarder kunnen maken. Het systeem van vermeerderingen is volgens hem een belangrijke hefboom om de doelstellingen te behalen die de Regering heeft gesteld.

In dit kader stelt **de Raad** voor om meer bepaald het sluiten van sectorale kaderakkoorden aan bepaalde vermeerderingen te verbinden, om zo de sectoren te bevorderen die binnen de Strategie 2025 als prioritair worden beschouwd. Deze afstemming kan gebeuren op basis van verschillende parameters, zoals het oogmerk, de governance en de statistische nomenclatuur van de economische activiteiten (NACE).

De Raad meent dat de identificatie van een onderneming of van een investering in het kader van de circulaire economie op basis van verschillende criteria, en niet alleen op basis van de NACE-codes moet gebeuren.

Anderzijds keurt **de Raad** de invoering van ecologische en milieuvorwaardelijkheden voor renovatiesteun en voor rollend materieel goed, die ertoe kunnen aanzetten om strengere normen na te leven dan deze die de huidige wetgeving oplegt, om zo naar een duurzame economie te gaan.

² Algemene groepsvrijstellingsverordening

1.4 Specifieke investeringssteun

1.4.1 Re-open soon

De Raad herhaalt dat het belangrijk is dat de handelaar zijn investeringen tijdens de werf en niet erna kan verrichten. Hij stelt voor om de titel van de steunmaatregel door de volgende formulering te vervangen : « 'Re-open soon'-steun : verfraaiing van handelszaken die werven op de openbare weg zullen ondergaan ».

1.4.2 Bijzondere modaliteiten

De Raad staat positief tegenover de beslissing om de betoelaging tot tweedehands materiaal en gedeelde investeringen uit te breiden.

1.4.3 Samenhang met de beleidsvoeringen op het vlak van tewerkstelling, diversiteit, opleiding en mobiliteit

De Raad benadrukt op positieve wijze het feit dat de EXPA-steunmaatregelen via het gebruik van vermeerderingen en voorwaarden van de steunmaatregelen, in overeenstemming met de beleidsvoeringen op het vlak van tewerkstelling, diversiteit, opleiding en mobiliteit werden gebracht.

Op het vlak van diversiteit meent **de Raad** dat de verbinding van de toekenning van de steun aan het sluiten van een Diversiteitsplan overeenstemt met wat er in doelstelling 8. Promotie van duurzame en kwaliteitsvolle tewerkstelling van de Strategie 2025 wordt aangekondigd.

Hieromtrent vraagt **de Raad** naar de timing van deze vereiste. Gaat het om een ondertekening van de overeenkomst met Actiris of het Diversiteitsplan vóór de voorafgaandelijke vergunningsaanvraag (controle vooraf), vóór de definitieve subsidieaanvraag (controle vooraf) of na inning van de subsidies (controle achteraf) ?

De Raad stelt voor dat dit eerder vóór de definitieve subsidieaanvraag (controle vooraf), maar niet vóór de voorafgaandelijke vergunningsaanvraag zou zijn.

1.4.4 Slimme toekenning van de overheidsinspanningen

De Raad staat positief tegenover het feit dat men de sociale actoren waarop de steun betrekking heeft via een adviesaanvraag van de Ondernemingsraden hierbij beter wil betrekken. Hij vindt de effectieve betrokkenheid van werknemers een sleutel tot succes.

1.5 Begrotingsaspecten

Momenteel voorziet de EXPA-ordonnantie dat de steunmaatregelen worden toegekend « in zoverre de kredieten beschikbaar zijn ».

De toekomstige voorziening zou dan weer voor de Minister van Economie de mogelijkheid voorzien om op basis van de gewestbegroting die het Parlement heeft goedgekeurd, een maximaal aantal steunmaatregelen vast te stellen die het bestuur kan toekennen en om een beperking te stellen aan de steunmaatregelen per onderneming over een termijn van 3 jaar, om zo een betere begrotingsbeheersing te verzekeren.

Omdat hij zich bewust is van het belang van de begrotingsduurzaamheid op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vindt **de Raad** het belangrijk om de enveloppes te beheersen die worden besteed om de voorzieningen te ontwikkelen die de EXPA-ordonnantie beoogt.

2. Bijzondere beschouwingen

2.1 De preactiviteitsbeurs

De Raad nodigt de Regering uit om het minimumbedrag te verduidelijken dat de voorziening beoogt. Hij staat positief tegenover het feit dat deze steunmaatregel aan een begeleiding wordt verbonden. Tevens vraagt hij de Regering om de lijst van de in aanmerking komende kosten bij besluit vast te stellen, omdat de noden van ondernemers evolueren in de tijd.

2.2 Investeringssteun

De Raad vraagt waarom bij de vermeerderingen de micro- en kleine ondernemingen in één categorie worden gevoegd, en de middelgrote ondernemingen in een andere categorie, maar bij de bepaling van de minimale investeringsdrempels er wel 3 categorieën blijven bestaan. Dit komt allerm minst ten goede aan de leesbaarheid van de subsidies.

Ook voor de specifieke investeringssteun zijn er naast verschillende minimale drempels ook nog eens verschillende % van tussenkomsten, dit keer niet in functie van vermeerderingen, maar in functie van de grootte van de investering. **De Raad** vraagt om de reële budgettaire overwegingen aan de leesbaarheid van de voorziening af te toetsen.

2.3 Steun voor adviesverstrekking en opleiding

De Raad pleit ervoor dat de steun voor computerbeveiliging in de lijst van de toelaatbare adviesverstrekkingsoopdrachten zou worden opgenomen.

De Raad meent dat de minimumdrempel van 1000€ voor opleidingssteun de toegang tot de voorziening voor ZKO's en zelfstandigen bemoeilijkt. Teneinde binnen dergelijke ondernemingsvormen ook een opleidingsbeleid te stimuleren, stelt hij voor om de drempel niet te verlagen, maar om de spreiding over 2 of 3 jaar en/of over meerdere opleidingen toe te laten.

Deze werkwijze lijkt te worden voorgesteld door het beginsel van de begrotingsenveloppe per onderneming, dat in de voorziening « steun voor adviesverstrekking » is voorzien. Het systeem van cheques voor « coworking spaces » zou eventueel ook tot andere gebieden kunnen worden veralgemeend (steun voor adviesverstrekking of opleiding, ...).

Tevens vraagt **de Raad** dat in de « verhogingen » het aspect « re-open soon » zou kunnen worden ingesloten.

Ter wille van de administratieve vereenvoudiging stelt **hij** voor om :

- De in aanmerking komende minimale uitgave (minimale toelage van 500€, veronderstelt een minimale uitgave van 1.250€ ingeval van toelage van 40 %), alsook het maximale bedrag (bijvoorbeeld 10.000€) voor alle SOFT-steunmaatregelen eenvormig te maken ;
- Dezelfde ondernemingsvormen toegang te geven tot alle SOFT-steunmaatregelen (ZKO, KO en MO) ;
- Te bekijken in hoeverre dat het feit dat de verhoging met 10% wordt toegepast op alle KMO's die een steunaanvraag met betrekking tot het gebruik van coöperatieve software indienen, een meerwaarde oplevert ;
- Het steunniveau voor de « coworking spaces » te herbekijken, om de aantrekkelijkheid ervan te verzekeren.

2.4 Steun voor rekrutering en interne kwalificatie-inspanningen

De Raad verheugt zich erover dat de steun voor rekrutering voor specifieke projecten wordt gemoderniseerd, om zo te beantwoorden aan twee verbintenissen die het Gewest is aangegaan, meer bepaald de ondersteuning van de groei van ondernemingen die in de SBA als een belangrijke uitdaging in termen van tewerkstelling staat aangegeven, en de versterking van de gewestelijke ondersteuning van de overgang naar een meer performante economie op het vlak van hulpbronnen. Deze steun zal het toelaten om te beantwoorden aan het enthousiasme van de Brusselse ondernemers om een overgang naar een meer performante economie op het vlak van het hergebruik van hulpbronnen door te voeren, zoals het succes van de projectaanvraag « be circular - be brussels » hiervan getuigt.

De Raad staat positief tegenover het creëren van steunmaatregelen voor industriële reconversie en van steunmaatregelen voor de validatie van de competenties ; hij waardeert het feit dat men personen van buiten de onderneming van deze steun laat genieten. Hij herhaalt dat het zeer nuttig zou zijn om de betekenis van de woorden « industriële onderneming » te verduidelijken.

Hij wenst dat de steunmaatregelen voor industriële reconversie een opleidingsdynamiek zouden bevoorrechten, evenals een investeringsdynamiek zoals voorzien in de steunvoorziening voor de conversie van het Vlaams Gewest. Deze voorziening zal in het kader van het Industrieel plan worden bestudeerd. Op 8 juni 2017 wordt hieromtrent een colloquium georganiseerd teneinde tot denkpijsten te komen die aan de Regering zullen worden overgemaakt. In dat opzicht herhaalt **de Raad** dat hij bij de uitwerking en uitvoering van dit beleid wil worden betrokken.

2.5 Projectaanvragen

De Raad staat positief tegenover het creëren van projectaanvragen die ertoe strekken om de financiering te verzekeren van innoverende projecten die beantwoorden aan de prioritaire uitdagingen die het Gewest heeft bepaald. Hun algemene thematiek zal betrekking hebben op de overgang van de Brusselse economie naar de nieuwe economische modellen (digitale, circulaire en sociaal ondernemerschap).

De Raad wil een rol in de bepaling van hun thema's, gelet op hun strategisch belang op het gewestelijk niveau, en dringt erop aan dat de formaliteiten en de dossiers zo eenvoudig mogelijk zouden zijn, zodat ook de kleinste ondernemingen eraan zouden kunnen deelnemen.

De Raad vestigt de aandacht van de Regering op het feit dat de AGVO de functionaliteitseconomie de facto uitsluit. Deze blijft het bezit van een goed door een onderneming (lineair consumptiemodel) voorstaan, eerder dan van de functie die dit goed vervult. Het zal belangrijk zijn dat de projectaanvragen de toekomstige voorziening kunnen aanvullen, om zo de KMO's aan te moedigen om zich hierop aan te sluiten.

*
* *